

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Vbi quæ ad omnifariam Episcopi potestatem, vel ad Sacramenta, &
Ordines conferendos, vel ad dispensationes elargiendas pertinent,
comprehensa sunt

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Episcopvs An Valide in suis Constitutionibus absque causa dispensare
poßit? Allegatio XXXIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98621](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98621)

Franciſc. Molin. de ritu nupt. lib. 2. diſſer. 11. numer. 145. Stephan. Gratian. diſt. cap. 397. numer. 33. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. libr. 31. cap. 27. num. 202. in princip.

26 Ex magna tamen cauſa neceſſitatis poterit Episcopopus diſpenſare, præcipue quando Concilium, vel permittit diſpenſare, vel loquitur imperſonaliter, nec vetando, nec permittendo, nec imponendo aliquam poenam, vide Tirag. de penis temper. in præfat. numer. 31. Lambertin. de iure patronat. par. 1. lib. 2. art. 19. quæſt. 7. in princip. numer. 2. Cott. in memorab. verbo Episcopopus, Bruner. à ſole in locis commun. verbo diſpenſatio 1. Rebuſſ. in praxi tit. de diſpenſat. ad plura beneficia, à numer. 30. Spin. in ſpeculo reſam. gloſſa 15. princip. à numer. 8. Humada in l. 5. gloſſa 12. in fine, verſic. limitatur, titul. 5. par. prima, optime Mich. Graſſ. commun. opinion. tom. 1. lib. 1. titul. 2. numer. 67. Sanchez de matrim. lib. 2. diſputat. 40. à numer. 2. Cened. præſt. & canon. quæſt. lib. 1. q. 30. à num. 30.

27 Quæres non abs re, quando dicitur conſtitutio Conciliaris, quando dicitur Pontificia, ubi ab utroque dimanat? de qua re late ſaneh. diſt. lib. 8. diſputat. 5. numer. 6. cum ſeqq. ex quo pro faciliori, & breviori explicatione ſequentes regulas collegi. Prima eſt, ſi materia trahat originem à Concilio, dicitur conſtitutio Concilij, ut ſi Concilium rem illam definiendam proponat, ſi vero originem trahat à Pontifice dicitur Pontificia, cum enim conſtitutio ab utroque dimanet, ad diſcernendum utri potius attribuat, iure optimo origo ſpectanda eſt. Secunda Regula, quando decreti in ſubſcriptione dicitur, ex tali Concilio, vel in tali Concilio ſignum eſt id à Concilio traſſiſſe originem, ac proinde cenſeri Concilij. Tertia regula, quando Pontifex attribuit conſtitutionem ipſi Concilio, ut in cap. ſin. 2. quæſt. 1. ibi decernente nobiſcum ſancta ſynodo, & in cap. nim. § de iure iur. ibi, Sacri auctoritate Concilij prohibemus: ita Deci. in cap. 1. in noua edit. in 1. leſt. à numer. 1. de iudic. ubi Aleiat. numer. 1. & alij quos refert, & ſequitur ſaneh. diſt. diſputation. 5. numer. 6. 7. 8. & 9. & ibi numer. 11. reſoluit cenſeri Conciliar in conſtitutionem, ubi Summus Pontifex ſic diceret, definiimus hoc cum conſenſu Concilij. Conſtitutiones, quæ ex Concilio deſumuntur, quare quandoque ſub nomine Romani Pontificis, quandoque ſub nomine ipſius Concilij edantur, vide Anaſtaſ. German. animaduverſ. lib. 2. cap. 1.

S V M M A R I V M

- 1 Inferiores in lege ſuperioris diſpenſantes abſque inſta cauſa nulliter faciunt.
- 2 Diſpenſatio Episcoporum, vel aliorum inferiorum in propriis conſtitutionibus facta ſine cauſa valida eſt.
- 3 Episcopopus, vel Archiepiscopopus in ſua diœceſane ſynodi conſtitutionibus valide diſpenſat.
- 4 Episcopopus quammis valide diſpenſem in prædictis conſtitutionibus ſine cauſa peccabit mortaliter, ſi vero non detur ſcandalum, aut notabile aliorum damnum peccabunt venialiter.
- 5 Episcopopus non poteſt diſpenſare in ſuis conſtitutionibus à ſe iuramento firmatis.
- 6 Nec etiam ſi conſtitutio tranſierit in contractum ad commodum alterius.
- 7 Nec etiam ſi prædictæ conſtitutiones ſint auctoritate Pontificia confirmatæ.

8 Archiepiscopopus inuvalide diſpenſat ſine cauſa in decretis ſynodi Provincialis.

9 Concilium Provinciale maior eſt Archiepiscopopo.

EPISCOPVS AN VALIDE in ſuis Conſtitutionibus abſque cauſa diſpenſare poſſit?

ALLEGATIO XXXIV.

1 Certum & indubitatum eſt apud utriuſque iuris Doctores, diſpenſationem quamcumque inferiorum, in lege ſuperiorum fore irritam ſi cauſa legitima deſit, quia quoties inferiori committitur poteſtas diſpenſandi in lege ſuperioris, intelligitur cauſa iuſta exiſtente, mandatum enim Pontificis ad ius referri debet, cap. multa de præbend. quare ita tenent Con. de ſponſalib. par. 2. cap. 6. §. 9. numer. 11. Gutier. canon. lib. 1. cap. 9. numer. 5. plures apud ſaneh. de matrim. libr. 8. diſputat. 17. numero quarto. Nauarr. in manual. præſt. 9. numer. 15. Ludou. Miranda in man. præſt. tom. 2. quæſtione 30. articulo 4. concluſ. 4.

2 Cæterum diſpenſatio Episcoporum, vel aliorum inferiorum in propriis Conſtitutionibus facta, ſine cauſa, valida eſt. Primo quia Episcopopus in ſua diœceſi poteſt ea omnia, quæ poteſt Pontifex in toto orbe, exceptis ſpecialiter reſeruat, ut dixi allegat. 1. numer. ſext. ſed Pontifex in lege eccleſiaſtica, & princeps ſecularis in ciuili ſine cauſa valide diſpenſat, mutando rem propriam, & propriam voluntatem, à qua ſola vim habebat lex, ut probat ſaneh. diſt. lib. 8. diſputat. 7. numer. 24. ita etiam Episcopopus poterit diſpenſare ſine cauſa in ſuis conſtitutionibus, cum ab eius voluntate pendeat illas vim habere, atque adeo poſſit illas omnino caſſare, ſua poteſtate ordinaria utens, nec in aliquo ius commune offendenſ: ita Doſt. in cap. at ſi clerici §. de adulteris, de iudic. ubi Anton. numer. 17. Abbas numer. 10. Felin. 6. Aretin. 24. & Alexand. de Neuo numer. 16. Botta. in traſt. de ſynodo Episcoporum, par. 2. art. 4. numer. 8. Gambarupta de auctoritate legat. lib. 10. numer. 42. ſeq. Nauarr. in manual. cap. 25. numer. 74. in fine, & in cap. ſin. al. numer. 4. de ſimoniæ ſan. de cenſur. lib. 6. cap. 11. numer. 11. plures quos refert, & ſequitur ſaneh. diſt. diſputation. 17. numero 27.

3 Ex eadem ratione probabilius validam cenſeo diſpenſationem Episcoporum, aut Archiepiscoporum in ſua diœceſane ſynodi Conſtitutionibus, abſque cauſa factam, quia etiam hoc caſu, ſicut in ſupra dicto, dicitur diſpenſare in re propria, mutando propriam voluntatem, cum ſolus ille in ſynodo diœceſana ſuffragium habeat decilionum, cæteri autem, qui communiter ſunt Parochi, & clerici, qui nulla ſtatuendi facultate gaudent, aſſident illi, ut conſilium præbeant. Ita nuncupatim de conſtitutionibus ſynodalibus reſoluit Nauarr. diſt. cap. 25. numer. 74. Bott. diſt. articulo 4. numer. ſaneh. diſt. diſputation. 17. numer. 33. Et denique poteſt Episcopopus contra conſtitutiones ſuas, ac ſynodalia, & alia ipſius decreta diſpenſare, quia poteſtas diſpenſandi commenſaturat à poteſtate ſtatuendi, & poenam imponendi, & in omnibus caſibus, in quibus quis poteſt ſtatueri, & puniri, poteſt diſpenſare, Franc. Leo in theſauro fori ecclæſ. par. ſecunda, cap. 8. numer. 32.

4 Peccabit

4 Peccabit tamen sic absque iusta causa dispensando, cum faciat contra ius commune, imo & diuinum naturale dictans nertinem à lege generali esse absque iusta causa eximendum; capit. cum omnes de constit. & tenent Nauarr. dict. prealud. 9. numer. 15. Azgr. institution. moral. par. 1. lib. 5. cap. 15. quest. 3. in fine, Sanchez. dict. numer. 27. At non dato scandalo, nec notabili aliorum damno, aut legis grauitate credo culpam esse venialem, prout explicant Nauarr. dicto prealud. 9. numer. 14. & cap. 25. numer. 5. Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 237. numer. 1. Valentin. 1. 2. disput. 7. quest. 5. puncto 9. ad finem, & idem Sanchez dict. lib. 8. disput. 18. numer. 7.

5 Primo limitatur hæc nostra principalis resolutio, nisi Episcopus eas Constitutiones iureiurando firmauerit, cum enim nequeat secum in iuramento dispensare, nequibit in eis constitutionibus dispensare; sayr. de censur. lib. 2. art. 4. numer. 15. Azgr. dict. lib. 5. cap. 15. quest. 7. versum præsentem, plures refert, licet non sequatur Sanchez, dicti disputat. 17. numero 31.

6 Secundo limitatur, nisi illa Episcopi Constitutio transeat in contractum in commodum alterius; Gambar. dict. lib. 10. numer. 4. 14. Syluest. verbo dispensatio, quest. 13. numer. 19. multi quos refert, & sequitur Sanchez dict. disputat. 17. numer. 29. ubi etiam addit, licet hæc limitatio vera, posse Episcopum ex legitima causa superuenienti contrahere.

7 Tercio limitatur nisi eas Constitutiones sint auctoritate Pontificia confirmata, quia ex ea confirmatione gaudent auctoritate Papæ, & reputantur acilius leges, ac proinde se habet ad illas Episcopus, ac ad ius commune, quia nequit eam confirmationem ex parte tollere, ita docent Bottæ dict. art. 4. numer. 12. sayr. dict. numer. 11. Azgr. ubi proxime, Sanchez dict. disputat. 8. numer. 31. & alij plures ab eis citati.

8 Quæret aliquis opportune an dispensatio Archiepiscopi in decretis Synodi Provincialis facta sine causa legitima valeat: in qua quaestione negativa pars verior est, quæ quidem ex multis suadet, quæ adducit Nauarr. consil. 7. de offic. Ordin. in antiq. & consil. 6. sub tit. de maiorit. & obed. in nouis.

9 Imprimis quia Concilium (loquimur de Provinciali, nam in generali respectu Summi Pontificis longe aliter resoluendum, quia ita ille est supra ipsum generale Concilium, ut ab eo Concilium ad ipsum Summum Pontificem possit appellari Iacobus. tractat. de Concil. lib. 10. art. 2. numer. 2. in fine, & acc. de appellat. quest. 8. numer. 100.) est superius singulis omnibus, qui constituunt illud, quorum vnus est ipse Archiepiscopus, qui poterit ab ipso mulctari, & excommunicari, ut probat Nauarr. dict. loco numer. 3. tum quia Concilium adeo maior est Archiepiscopo, quod ab eo appelletur ad illud, tanquam ab inferiori ad superiorem, ut tradunt gloss. final. in cap. collat. de appellat. lib. 6. Cardin. in Clemen. 1. §. quod etiam in interdictis numer. 1. notab. 1. de sentent. excomm. ubi Ancharan. numer. 5. notab. 5. Nauarr. dict. loco numer. 4. ubi numer. 5. respondens ad obiectionem, quam in principio adduxerat, dicit, quod Archiepiscopus est caput Concilij ad hunc effectum, quod ad eum pertinet vocatio, & congregatio eius, & ut debeat habere primam Sedem, ut habet Decanus, & Canonicus iunior in Capitulo Ecclesiæ Cathedralis, sed non quoad hoc, ut sit Superior eius,

vel maior eo iam congregato, neque quod habeat eandem iurisdictionem, quam habet illud, imo est contumax, & collega aliorum Episcoporum, quare irritam esse illam dispensationem sine causa factam ab Archiepiscopo in decretis Synodi provincialis tenet Sanchez decret. tit. 17. numer. 36.

S V M M A R I V M.

1 Summus Pontifex solus potest dispensare in impedimentis iure Pontificio dirimentibus matrimonium.

2 Episcopus potest dispensare in impedimentis, quæ impediunt matrimonium contrahendum, sed non dirimunt contractum.

3 Episcopus potest dispensare in impedimento dirimenti, quando illud fuerit occultum, & matrimonium publicum, neque coniuges possint separari absque magno scandalo, nec ad Summum Pontificem, aut eius nuntium poterit recurrere.

4 Intellige, quando matrimonium contractum fuerit bona fide.

5 Episcopus in prædictis dirimentibus impedimentis potest dispensare, dum postulauerit urgentissima necessitas.

6 Datur consilium Confessorij, quibus detegitur aliquod impedimentum in Confessione a contrahentibus statim matrimonium.

7 Episcopus data huiusmodi urgentissima necessitate, poterit dispensare in impedimento cognationis orta ex Baptismo tempore necessitatis non solemniter collato.

8 Episcopus potest ad petendum debitum dispensare cum coniuge, cui debiti petitio est interdicta propter cognationem spirituales, vel affinitatem superuenientem post matrimonium.

9 Episcopus potest dispensare ad petendum debitum in cognatione spirituali orta inter omnes ipsosmet coniuges.

10 Episcopus in prædictis casibus non potest dispensare, quando facile recurri potest ad Summum Apostolicum.

11 Episcopus conceditur potestas dispensandi in dictis impedimentis occultis pro solo consuetudine foro.

12 Privilegium habentes dispensandi in casibus Episcopalis, etiam matrimonialibus, non possunt dispensare in prædictis.

13 Vicarius generalis Episcopi non potest dispensare in prædictis casibus nisi ad hoc habere ab Episcopo particularem commissionem.

14 Episcopus potest delegare facultatem dispensandi in impedimentis matrimonium dirimentibus, casu quo potest ipse dispensare.

15 Iurisdicção ex Principis privilegio competens non persona, sed perpetuo dignitati, vel officio, non est delegata, sed Ordinaria.

16 Ordinarius iudex ille dicitur, qui iure officij, vel dignitatis, iurisdictionem, seu iurisdictionem præest.

17 Intelliguntur recte in capit. ultimo de officio Ordinarij, & in capit. ultimo, §. ceterum, de officio delegati.

18 Episcopus si dubitet an res egeat dispensatione, potest declarare illam non desiderari, vel ad cautelam dispensare.

19 Opinio probabilis potest sequi in foro conscientia relicta probabiliori.

20 Episcopus cum minoribus non habentibus requisitam ætatem ad matrimonium, potest dispensare, ut illud incant, quando sum prope ætatem, & dubium est, an malitia eorum suppleat.